

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
katedra pedagogiky
PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta práce – Hodnocení vedoucí/ho práce)

Práci předložil(a) student(ka): Kamila Kaderková

Studijní zaměření: Učitelství pro 1.stupeň základní školy

**Název práce: Možnosti a využití psychosociální podpory školy pro žáky
z ohrožených rodin**

Oponent práce: Mgr. Jiřina Ullmanová

1. CÍL PRÁCE:

Práce je zaměřena na analýzu možností a využití psychosociální podpory pro žáky z ohrožených rodin. V práci jsou stanoveny dílčí cíle, zaměřené na zjišťování povědomí pedagogických pracovníků o ohroženém dítěti ve škole, a zkušenosti s touto cílovou skupinou, případně s její rodinou. Dále je cílem analýza konkrétních možností psychosociální podpory v určených školách, a jejich využití pro ohrožené dítě. Práce se též zabývá mapováním materiální a finanční podpory škol v zajištění psychosociální podpory dětem.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Teoretická část:

V teoretické části se autorka zabývá základními aspekty života dítěte v souvislosti se školou. Definuje základní funkce rodiny a podrobně se věnuje popisu problémových rodin a aspektům, které jsou pro dítě v rodině ohrožující. Dále definuje psychosociální podporu jako pojem, zaměřuje se na popis funkce ve společnosti, zejména pro ohrožené rodiny. Zahrnuje do popisu též další subjekty mimo školu, poskytuje tak širší náhled na možnosti podpory v systému péče o ohrožené rodiny, popisuje systém školských zařízení, ale i sociálních služeb. Autorka přistupuje k problému ohrožených rodin jako celospolečenskému problému, který vyžaduje multidisciplinární přístup a meziresortní spolupráci.

Jako důležitý subjekt v rámci řešení situace ohrožené rodiny uvádí autorka orgány sociálně právní ochrany dětí, dále se věnuje institutu náhradní výchovy, zahrnuje informace o ústavní výchově i náhradní rodinné péči.

Autorka uvádí dále v teoretické části funkce školy, ve vztahu k ohroženému dítěti ve škole akcentuje na aspekty sociálního začlenění dítěte do školního kolektivu, vliv klima školy na dítě, a téma školní neúspěšnosti. Jako další aspekt spojený s ohroženými rodinami se také věnuje spolupráci školy a rodiny.

V práci je podrobně uveden výčet možností podpory školy pro ohrožené rodiny, autorka uvádí jednotlivé odborníky, kteří se tématu věnují. Důležitým subjektem v podpoře spolupráce rodiny a školy a ohroženého dítěte je uváděn školní asistent, jako klíčový pracovník pro propojení života dítěte ve škole a v rodině.

Teoretická část je srozumitelně strukturována a obsahuje informace zásadní pro komplexní zhodnocení situace dítěte z ohrožené rodiny ve škole. Uvedené informace mohou být vhodné pro využití pro učitele, k získání širšího náhledu a možnosti podporu žáka z ohrožené rodiny. Autorka využila relevantní soudobou odbornou literaturu, pro práci by bylo zajímavé využití i zahraniční zdroje a zkušenosti se sociálním začleněním žáků z ohrožených rodin ve školním prostředí.

Praktická část:

V praktické části jsou uvedena zjištění z výzkumných rozhovorů s respondenty z řad pedagogických pracovníků, dětí a jejich pečujících osob. Rozhovory byly zaměřeny na tři základní výzkumné otázky, které korespondují se stanovenými cíli práce. Jako výzkumnou strategii zvolila autorka kvalitativní přístup. Autorka se v textu věnuje podrobnému popisu využití metody polostrukturovaného rozhovoru, důvody opírá o odbornou literaturu, věnuje se etickým aspektům výzkumného šetření. Autorka se v práci zabývá odůvodnění výběru respondentů a přidává charakteristiku vybraných škol, ve kterých výzkum probíhal.

V praktické části by bylo vhodné využít více výzkumného potenciálu záměru práce, pro doplnění by bylo zajímavé **využití více výzkumných metod**, či kombinace například rozhovorů a dotazníkového šetření, které by mohlo

zasáhnout větší počet respondentů. **Počet respondentů, kteří byli součástí výzkumného šetření, je nevyvážený v jednotlivých rolích či profesích.**

V teoretické části se autorka opírá o důležitost jednotlivých rolí či subjektů, které poskytují psychosociální podporu dětem. **Role školního asistenta** ve škole je vnímána v teoretické části jako klíčová pro dobrou spolupráci ohrožených rodiny a školy, školní asistent je považován za jakési propojení mezi školou a rodinou. **V praktické části rozhovor se zástupcem této profese či pozice na škole chybí** (z rozhovorů vyplývá, že dvě školy zapojené do výzkumu tuto pozici ve škole mají).

Pro praktickou část by dále mohlo být zajímavé **zmapovaná psychosociální podpory poskytované v lokalitě subjekty mimo školní prostředí**, například, jak autorka uvádí v teoretické části, **sociálně aktivizačními službami.**

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Práce je přehledně strukturována, jazykový projev autorky je kultivovaný a citlivý, splňuje požadavky na odborný text. Odkazy na bibliografické citace odpovídají požadované normě. Práce je vhodně doplněna přílohami.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Autorka zvolila zajímavé téma zaměřující se na situaci ohrožených dětí ve škole. Zabývá se otázkou možnosti psychosociální podpory dětí ve škole i v širším sociálním prostředí. Ve výstupech práce upozorňuje na důležité a aktuální téma, jako je povědomí pedagogických pracovníků o situaci ohrožených dětí a jejich rodin, mapuje náhled pracovníků na tuto cílovou skupinu dětí. Upozorňuje na důležitost zvýšené pozornosti k dětem nejen ze sociálně znevýhodněného prostředí, ale i k dětem, které prožívají náročné období ve svém životě, například z důvodů zásadních změn v rodinném prostředí. Z výzkumného šetření vyplývá, že školy v lokalitě stále nemají dostatek personálního zajištění pro kvalitní psychosociální podporu, důvodem jsou mnohdy finanční možnosti škol k zajištění důležitých pracovních pozic, zejména školního psychologa a speciálního pedagoga. Na školách též chybí školní asistenti.

Jako zdařilé lze v práci považovat v teoretické části podrobné vymezení aspektů života dětí ve školním prostředí i vliv rodiny na sociální začlenění dítěte, kvalitně jsou zmapovány možnosti podpory ve škole i mimo ni. V praktické části autorka přehledně odpovídá na základní položené výzkumné otázky, výstupy přehledně a srozumitelně shrnuje v závěrečném doporučení pro praxi. Práci považuji za aktuální i vzhledem k uplynulému období pandemie, kdy se dle již zjištěných průzkumů situace dětí z ohrožených rodin stala ještě závažnější, mnoho dětí nemělo po několik měsíců dostatečnou podporu ve vzdělávání a budou čelit dalším dopadům sociálního znevýhodnění i ve školním prostředí.

Celkově považuji práci za zdařilou, práce splňuje všechny požadované náležitosti, a proto ji doporučuji k obhajobě.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ :

Prosím o vyjádření ke komentářům vyznačeným v textu posudku (tučně).

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Velmi dobře

Datum: 10. 6. 2021

Podpis: